

Hudobná výchova

Charakteristika predmetu

Hudobná edukácia v nižšom strednom vzdelávaní predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie hudobnej edukácie primárneho stupňa. Hudobnú edukáciu možno vymedziť tromi prvkami: hudobné umenie – obsah, hudobné schopnosti (zručnosti, návyky) – cieľ a hudobné inštrumentálne – metóda, prostriedok rozvoja hudobných schopností, pochopenia princípov hudby, realizácia hudobného umenia. Sekundárnym obsahom predmetu je umenie, estetika, kreativita, sekundárnym cieľom rozvoj kľúčových kompetencií – komplexný rozvoj osobnosti, všeobecných ľudských kvalít.

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným a inštrumentálnym, na nižšom strednom stupni sa rozširuje o kognitívny rozmer – uvedomelé prenikanie do štruktúry predchádzajúcej hudobnej inštrumentality, praktickej hudobnej skúsenosti. hudobného diela, hudobno-teoretický a hudobno-historický rozmer, ako konklúzia.

ISCED 2 – nižšie stredné vzdelávanie	
Názov predmetu:	Hudobná výchova
Ročník:	siedmy
časová dotácia:	1 h týždenne/ 33 h ročne
Počet hodín v ŠVP:	1
Počet hodín v ŠkVP:	1
Využívaci jazyk:	slovenský

Uebné osnovy

Uebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu možno rozdeliť na špecifické hudobné ciele, špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity a sekundárne ciele.

Špecifické hudobné ciele:

Žiaci:

- získajú hudobné schopnosti prostredníctvom hudobných činností,
- realizujú hudobné činnosti na základe nadobudnutých hudobných schopností,
- na základe vlastnej skúsenosti si osvoja konkrétne poznatky z oblasti hudobnej teórie a histórie,

Špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity:

- pochopia podstatu umenia, vytvoria si vzťah k umeniu, majú priamu skúsenosť v oblasti špecifických umeleckých, estetických a psychologických kategórií – emocionálna, prežívanie, zážitok, vnímanie krásy, vlastná tvorivosť (improvizácia, kompozícia), na základe toho dokážu reflektovať umenie, vníma krásu, rozpozna hodnotu, vyjadri sa prostredníctvom umenia,

Sekundárne ciele:

- nadobudnú (prehľad) kľúčové kompetencie prostredníctvom hudobného umenia

K Ū ŐVÉ KOMPETENCIE

Názov kľúčovej kompetencie	Smerovanie výuky
U i s a u i	- spozná najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých slohových období a ich vybrané diela, - prostredníctvom hudobných činností získajú schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
Komunikatívne kompetencie	- formujú sa ako aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre,

	ale aj bez predsudkov k nim
Občianske kompetencie	-ma zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce, -uvedomi si svoju národnú identitu v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získajú úctu k svojej kultúre, byť hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu -dokáza bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
Riešenie problémov	-schopnosť spolupracovať (pri kolektívnych hudobných inostiach a najmä pri hudobno-dramatických inostiach),

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
<p>1. Hlasové inosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulácia cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, intonačné cvičenia, hry s hlasom • deklamácia, artikulácia • rozšírená hlasová technika – tóny, ruchy, zvuky, efekty • súhlasné znenie rozličných rytmických modelov a celkov napr. kánon, quodlibet, burdon, ostinato, spevanie v terciách, v sextách) • improvizácia, elementárna kompozícia, metricky viazané i metricky neviazané texty a melódie 	<p>Žiak na konci 7. ročníka vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hovorí a spieva podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym držaním tela, technikou správneho dýchania, zreteľnej artikulácie, s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra • spieva rytmicky a intonačne isto v hlasovom rozsahu primeranom veku, • tvorivo pracovať s textom, rečou, • tvorivo pracovať s hlasom • hlasom realizovať rytmické a melodické modely, • hlasom realizovať rytmickú polyfóniu, • ovláda jednohlasný spev i elementárne formy viachlasného spevu

Inštrumentálne inosti

- elementárne hudobné nástroje
- hra na jednom tzv. klasickom hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara a pod.)
- jedno iarková oktáva, motívy, jednoduché piesne
- elementárna improvizácia, kompozícia
- Sachsova-Hornbostelova klasifikácia, nástrojové skupiny symfonického orchestra
- jednoduché modely idiofónov, membranofónov, chordofónov, aerofónov a mirlitónov z prírodných i odpadových materiálov, na ktorých možno demonštrova konštruk né princípy nástrojov i princípy vzniku zvuku v jednotlivých nástrojových skupinách

Aktívne po úvanie hudby

- improvizova a komponova :
melodizova krátke texty, otextova
krátke melódie, improvizova
krátke dialógy i monológy
recitatívneho charakteru, hlasom
tvori zvukoma bu k rôznym príbehom a situáciám,
- správne používa elementárne hudobné nástroje, správne používa hrací aparát,
- hra na tzv. klasickom jednom melodickom, alebo harmonickom hudobnom nástroji,
- dodrža správny spôsob hry na nástroji,
- zahra na nástroji tóny, motívy, frázy, piesne pod a notového zápisu,
- tvorivo pracova s hudobnými nástrojmi (so zvukom),
- zaradi hudobné nástroje do základnej klasifikácie
- vlastnoru ne zhotovi elementárne nástroje a použi ich v hudobnom procese

- skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov
- skladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti)

- identifikačné znaky konkrétneho štýlového obdobia

- budovanie triednej databázy odpútých skladieb – aspoň tri štýlové obdobia

- návšteva koncertov a iných hudobných podujatí

- kritické myslenie, vkus, hodnoty

- stretnutia s umelcami domáceho regiónu

Hudobno-pohybové inštitúcie

- kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela pohybové

stváranie hudobno-vyjadrovacích prostriedkov hudby: pulz, metrum,

rytmus, tempo melódia, harmónia, agogika, dynamika, farba, hudobná

forma

- aktívne počúvanie hudby,

- pri počúvaní hudby rozpozná charakteristické prvky konkrétneho štýlového obdobia dejín hudby,

- z počutej skladby odvodí a slovné vyjadri hudobné špecifiká konkrétneho štýlového obdobia,

- pri počúvaní hudby odlíši od seba dve rozličné štýlové obdobia,

- vymenová koncertné sály, výstavné a muzeálne priestory venované hudbe vo svojom regióne,

<ul style="list-style-type: none"> • zmena pohybu v súlade so zmenou formotvorného prvku • pohybová spontánnosť, uvoľnenosť <p>Hudobno-dramatické inosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hudobno-dramatické inosti, tvorivá dramatika, integrácia s výtvarnou výchovou, literatúrou, príp. inými predmetmi • integrácia s dejepisom 	<ul style="list-style-type: none"> • vymenovať niektorých významných umelcov a hudobných telesá vo svojom regióne, • pohybom reagovať na počutú hudbu, • zapamätať si jednoduché choreografie, • navrhnuť pohyb k hudbe, • navrhnuť jednoduché choreografie, • pohybovo improvizovať, • podľa vlastných návrhov vytvárať hudobno-dramatické celky, • tvorivou dramatikou zobrazovať charakteristické prvky konkrétneho štýlového a historického obdobia.
---	--

HODNOTENIE A KLASIFIKÁCIA

Vzdelávacie výsledky žiakov sa hodnotia slovnou a klasifikujú. V predmete hudobná výchova budeme hodnotiť stupeň tvorivosti a samostatnosti prejavu, osvojenie si potrebných vedomostí, inosti a ich tvorivú aplikáciu, kvalitu prejavu a výsledkov

innosti. Dôležitým bude hodnotenie vzahu žiaka k innostiam na hodinách hudobnej výchovy a záujem o ne. Hodnotenie a klasifikácia žiaka sa bude uskutočňovať ako priebežné hodnotenie a celkové hodnotenie. Využíva sa bude hlavne pochvala, povzbudenie, seba hodnotenie, hodnotenie iných. Pri hodnotení vzdelávacích výsledkov žiakov sa bude zohľadňovať schopnosť využívať a zovšeobecňovať skúsenosti a poznatky získané pri praktických innostiach, aktivita v prístupe k innostiam, záujem o ne a vzťah k nim. Pri hodnotení vzdelávacích výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon. Predmet hudobná výchova bude klasifikovaný na vysvedení známkami.

Individuálne hodnotenie žiakov, prihliadanie na jeho intonačné, rytmické a pohybové spôsobilosti. Predmet je klasifikovaný známkou. Hodnotenie vychádza z metodického pokynu k hodnoteniu žiaka . 22/2011 a je realizované slovnou formou – pochvala, povzbudivé slová, atribúcia kladných vlastností a postojov, zaradenie na innosť vyhovujúcu žiakovi (spev, taktovanie, sprievod na akokoľvek ovládateľnom nástroji, pohybová aktivita a pod.)

U žiaka hodnotí **primerane veku:**

a) priebeh vytvárania postojov:

- záujem o hudobné innosti a o hudobné umenie v rámci edukačných úloh,
- schopnosť spolupracovať pri kolektívnych hudobných prejavoch a edukačných úlohách,
- schopnosť posúdiť svoj výkon (hudobné prejavy a vedomosti) a výkon spolužiakov,

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí:

- žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne isto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové zručnosti a návyky,
- orientácia v grafickom zázname jednohlasnej melódie,
- hra a tvorba jednoduchých rytmických sprievodov k piesňam na detských hudobných nástrojoch a hrou na telo,
- orientácia v znejúcej hudbe na základe dominujúcich výrazových prostriedkov hudby a ich funkcií,
- pochopenie veku primeraných hudobných diel a schopnosť zážitky verbalizovať a zdôvodniť,
- integrácia a transfer hore uvedených zručností a spôsobilostí pri realizácii hudobnodramatických inností,
- aktivita a prístup k hudobným innostiam a k poznávaniu génia

c) priebeh získavania hudobných vedomostí:

- vedomosti z oblasti hudobnej kultúry a prvkov hudobnej náuky súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami,
- poznanie najvýraznejších slovenských folklórnych regiónov, ich typické piesne a tance, slovenské zvykoslovie,

výborný

žiak spĺňa kritériá (a – c) na vynikajúcej úrovni:

- je usilovný, vytrvalý, pracuje primerane svojmu veku, prevažne

samostatne, tvorivo a pohotovo uplatuje osvojené zručnosti, vedomosti, návyky v úlohách,

- úspešne ich rozvíja v skupinovom a individuálnom prejave,
- dokáže vyjadriť veľa priradené postoje, názory na hudobné umenie,
- má aktívny záujem o hudobné umenie,
- individuálny spev nie je podmienkou, pokiaľ sa úspešne a aktívne realizuje v ostatných hudobných inostiach,

chválitebný

žiak spĺňa kritériá:

- je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý,
- menej využíva svoje schopnosti v individuálnom a kolektívnom prejave,
- potrebuje sústavnú pomoc učiteľa a

dobrý

žiak realizuje edukačné úlohy priemerne:

- chýba mu iniciatívnosť a tvorivosť,
- je málo aktívny a snaživý, potrebuje sústavnú pomoc a povzbudenie učiteľa,

dostatočný

- žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu,

nedostatočný

- žiak nespĺňa kritériá – neodporúčame používať stupeň nedostatočný v celkovom hodnotení žiaka.

Stupnica hodnotenia

100% - 90%	výborný (1)
89% - 75%	chválitebný (2)
74% - 50%	dobrý (3)
49% - 30%	dostatočný (4)
menej ako 29%	nedostatočný (5)